

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

CONSTANTÍ GIL

Periodista inimitable
y autor cómich ple de *esprit*,
en la prempsá y en la escena
s' ha vist mimat y aplaudit.

Tè moltes obras satíricas,
modelos d' humor y sal,
figurant devant de totas
lo *Dret có mich conjugal*.

CRÓNICA

Un coneixedor á fondo de las malas costums de Barcelona, topantse l'altre dia casualment ab mí, 'm digué:

Snposo que l'article titulat «*Lo joch en Barcelona*» publicat en l'últim número de la ESQUELLA, es de vosté.

—Y de vosté—li vaig respondre.

—Mil gracias. M'hi permés ferli aquesta pregunta senzillament per participarli que alguns dels que viuhén estirant la orella al gat suposan que 'l dia qu'ells vulgan lo farán callar.

—¿A mí?

—A vosté.

—¿Y pot saberse de quin medis se valdrán aquets senyors per privarme del us de la paraula?

—Aixó no ho sé; pero si puch dirli que á cada moment s'alaban de que la premsa diaria de Barcelona no s'ocupa poch ni molt del joch, porque ells tenen quartos mes que suficientes pera subvencionarla. De manera que tal vegada...

—Li suplico que no diga res més—vaig interrompre'l.—Certas cosas ni escoltarse poden.

Jo no crech ni creuré may que la premsa diaria de Barcelona, contemporisi ab un vici tan funest, que 'l Códich penal castiga, y totas las personas decents miran ab justificat horror. Per comprar lo silenci de la premsa no tenen prou quartos los empresaris dels garitos. A alguns de nostres periódichs podrá tatzarse'ls de descuidats y de distrets; de corromputs jamay. No estém encare en aquest cas.

Pero de totas maneras, may siga porque 'ls jugadors no pugan blasonar de tenir compromesa á la premsa, com avuy ho están fent, crech qu'es de tot punt necessari que 'ls diaris que á Barcelona s'publican uneixin á la méva veu humil la séva poderosa y autorisada.

A Barcelona s'juga ab lo major descaro. La Rambla está plena de ganxeros encarregats de pescar nincautes y acompanyarlos als garitos.

En l'establiment de recreo á que 'm referia la semana anterior, continúan las cosas en lo mateix ser y estat. Los mateixos dependents de la casa que invitan á la concurrencia á anar á la sala del monte ó á la sala de la ruleta... los mateixos agents de policia sentats á la porta y en actitud de guardar las espatllas als jugadors.

Y per lo que á mí toca, 'l mateix dupte que no ha solventat encare lo senyor Gobernador de la Provincia. L'aposta de que parlava la senmana anterior continúa pendent. Senyor Vivanco: fassins lo favor de resoldre: los individuos que vesteixen l'uniforme de agents de ordre públich y que exerceixen las sevas funciones en una casa de joch ¿son de la policia ó son dependents de la casa disfressats de polissons?... ¿Los paga l'Estat ó 'ls amos del garito?

Una resposta, per caritat; una resposta, senyor Vivanco.

*
* *

Diuhén que la policia á Barcelona no serveix per res.

Aixó sí que no ho crech. L'altre dia á las portas del *Eldorado*, un baylet se disposava á vendre una salida á un subjecte, quan un agent de l'autoritat enarbolant un bastó va llensarse sobre 'ls dos. Lo baylet va esquitllarse, lleuger com una dayna, mentres lo bastó policiach, pesat com una massa, queya sobre las espatllas del comprador de la salida.

Per lo vist, revendre y comprar *salidas* de teatro constituheix un delicté tremendo... un delicté pitjor que 'l de jugar á la ruleta y al monte.

L'individuo que acabava de rebre la garrotada demanava explicacions al agent de l'autoritat... y aquest ab una cortesia molt contundent s'oferí á donárlashi; pero no ab la paraula, sino ab las mans y ab lo mateix garrot.

L'única paraula que va pronunciar, sigué:

—Pero, home de Deu ¿qué no compren vosté mateix que tot aixó 's fa á benefici del públich?

Com si tot lo públich de Barcelona se dediqués á la industria de destilar árnica per curar contusions.

*
* *

Y ja que tinch la ploma á la má y de la policia 's tracta, citaré un altre cas, ocorregut aixís mateix un de aquets dias, y que verdaderament fa posar la pell de gallina.

La victima d'ell ha sigut un honrat caligrafo, que una de aqueixas passadas nits despertá sobresaltat, sentint los dolorosos gemechs de la seva esposa, y trobantse l'arcoba plena de gent desconeguda.

Després de algunas breus preguntas sobre quins instruments empleava en los seus traballs caligráficos, preguntas que foren satisfactoriament contestadas, y després de un minuciós registre en lo seu domicili, que no doná 'l més mínim resultat, lo comissari de policia li digué:

—Vesteixis y vingui ab nosaltres.

Se vestí y seguí, deixant á la séva esposa estemordida, alarmada, plorant ab amargura. Seguí á través dels solitaris carrers de la ciutat, fins arribar al govern civil. Allá al segón pis, quedá detingut en un quarto.

Fins aquí res hi ha que dir. Tothom está exposat á una delació falsa, á una sospita errónea. La detenció preventiva es necessaria pel descubrimient de certs delictes.

Pero á partir de aquest instant, comensa 'l pobre caligrafo á patir. La set l'estava abrusant y demaná una cervesa, pagant ell, *per supuesto*. A lo que li respongueren:

—No cal que demani res: vosté está incomunicat.

Incomunicat ab tothom ¡fins ab una ampolla de cervesa!... L'extrem de la incomunicació.

*
* *

Lo detingut devia ser conduhit á Sant Gayetano á disposició del jutje.

Donchs bé, per major recreo, esperaren á efectuar la séva traslació al mitj dia en punt, quan los carrers están plens de gent. Y porque no capigués cap dupte á ningú de que aquell individuo era un pres, lo lligaren cotze ab cotze. Y per cridar l'atenció de tothom lo reuniren ab tres ó quatre *mossegas*, de aspecte apinxat y patibulari, que sigueren lligats com ell.

—En marxa la comitiva!

Y ja están atravessant Plá de Palacio, la Espasería, l'Argentería, la Plassa del Angel, la Tapiñeria, carrers tots concorreguts en extrém, y més á n'aquella hora en que tothom plega de la feyna y se'n va á dinar.

Lo caligrafo, que es fill de Tarragona, va trobar al pas quinze ó setze tarragonins... y la cara li queya de vergonya.

—¿Qué haurá fet que 'l portan lligat? — dirian los seus paisáns.

Pero no hi ha mes que aguantar y seguir fins á Sant Gayetano.

Un dels infectes y asquerosos locals que servei-

UN AYERBE NÚMERO 2.

—¿Un altre'deute estrambòtich?
 ¡Ja m' acaban la catxassa!
 ¿Que 's figuran que 'ls meus bèns
 son bèns... del primer que passa?...

xen de calabosso 'l va rebre. La porta ab forrellat va tancar-se darrera d'ell. Ja 'l tenim engabiat y esperant que 'l jutje li digui alguna cosa.

Al govern civil no 's podia comunicar ab ningú, ni ab una botella de cervesa. En cambi al calabosso de Sant Gayetano, de companyia no 'n vulgan més.

Lo sostre plé d'aranyas, las parets plenas de xinxas, lo jas plé de polls y de brincadoras pus-sas.

Al principi no tenia més que aquest bestiar per si volia dedicarse al estudi de aquell ram de la Historia Natural que tracta dels insectes. Pero algun temps després comensaren a portarhi individus agafats *in fraganti* mentres estavan cometent tal ó qual delictes... un, dos, tres, quatre... fins que al calabosso ja no n'hi cabian més. Bons companys tots y prou franchs per quedar un hom' sense un céntim a la butxaca.

Quan ja feya prop de dos dias que 'l pobre calígrafo covava allí dintre, renovántseli un fort dolor reumátich que 'l fa patir molt, lo senyor Jutje va interrogarlo.

Síntesis del interrogatori:

—¿Coneix á fulano de tal?

—No senyor.

—Donchs ja está llest. Ja pot tornarsen á casa seva. Y ara dispensi la molestia que se li ha causat.

Ni més, ni menos.

*
**

Hem dit avants que s'ha de admetre la detenió preventiva, quan se tracta de perseguir un delictes. Tot ciudadá deu cooperar á l'acció de la justicia, acceptant de bon grat las molestias necessarias que se li ocasionin.

Pero entengas bé: no més que las molestias ex-strictament necessarias. Lo sobrepuig hi es sempre de massa. Privar á un home de beure quan te set; lligarlo com un Cristo, quan no fa la més mínima resistencia, ni intenta escapar; passejarlo á la vergonya per alguns dels carrers més concorreguts de la ciutat; tancar-lo després en un calabosso asquerós que ni per las bestias serviria, y ferli passar un parell de dias de incomoditats insufribles, ab perill de perdre la salut, es una barbaritat abominable, contra la qual la conciencia 's revolta y protesta indignada.

No hi ha ni hi haurá may motiu de procedir de semblant manera ab un criminal... molt menos ab un ignoscent ó ab una persona qual culpabilitat no está determinada. Si tal sistema s'admetés, y contra ell no 's concedís cap recurs legal de reclamació á las personas que 'n fossen victimas, s'obriria de bat á bat la porta de las venjansas. Un políssón qualsevol podria causar inmensos perjudicis á un home honrat é indefens.

Y aixó, ni la lley ho permet, ni pot consentirho la justicia, refugi y amparo dels ciudadans.

P. DEL O.

¡T' HO PROMETO!

Quan lo sol no 'ns donga llum
y no brillin las estrellas;
quan vegis que las flors bellas
no escampín gens de perfum:

Quan hi haji instrucció de sobras
y fronteras no existeixin;
quan los malalts no pateixin
y no corrin richs ni pobres:

Quan no vejis á la terra
temples de prostitució;
quan no 's conegui ambició
y en lloch se parli de guerra;
Quan no hi haja nen que plori,
y vejis que tots los sers
saben cumplir sos debers,
y qui caritat no implori;

Quan sápigas que la ciencia
en sa incansable carrera
haji trobat la manera
de fé eterna la existencia....

Quan aixó sápigas, Clara,
vens á buscar'm decidida
y 'ns casarém desseguida....
¡si 'm dona permis la mare!

M. BONAPASTA.

LOS NOSTRES XANXES

Ab las mans creuhadas al detrás, caminant acompassadament com si contés las pedras de l'acera, aturantse de tant en tant y entorpint lo pas dels transeunts que van depressa, lo municipal de punt vigila la seva demarcació procurant no vigilar, y resolent ab rara habilitat lo difícil problema de mirarho tot... y no veure res.

Guáyntino: allí 'n tenim un. Enfardat dintre d'un trajo més carregat de bossas que un globo quan se desinfla; lo sabre penjant, á manera d'espolsadors; fisonomia de comparsa de melodrama y mans monumentals que no li caben á la butxaca, lo bon municipal acaba de recolzar-se á la paret, pera descansar sens dupte de las sevas fatigas....

—¡Y donchs, Xanxes...! Sembla que reposém....

—¡Psé! ¡qué ha de fer un! Es tan fastidiós eso d'estar de servey tantas horas seguidas.... Si al menos nos diesen un tamburet.... uno podria sentarse y fumar un cigarrito con toda tranquilidad....

—¿No hi ha hagut cap novedat avuy?

—¿En mi demarcació?... Aquí nunca hay res: es un barrio muy pacífich.... ¡Cuidado! Apártese un poch, que viene una tartaneta y podria atropellarle.... ¡Son el dimoni esas tartanas!

Y donant sábiament l'exemple, 'l municipal retrocedeix dos passos y 's fica dintre d'una entrada pera evitar que la tartaneta 'l desgracihi.

Las horas de la seva guardia las té divididas de certa manera que las hi fa semblar menos aburridos y pesadas.

Quan arriba al punt, lo primer que fa es entaular conversa ab la lletera que té la taula á la cantonada del carrer.

—¡Hola, Pauleta!—li diu saludantla ab un ayre mitj militar:—¡siempre en su puesto!... ¿eh?

La lletera generalment no li respón res, porque es hora de tráfech y prou feyna té en despatxar mitjos petricons, y mirar si li donan céntims falsos.

Pero 'l municipal ja hi está acostumat y sense ressentirse del desayre las emprén ab las minyonas y cambreras que s'aturan al rededor de la taula.

—¿Qué no has dormido bé aquesta nit?—diu á una xicoteta de cabell negre y semblant viva-ratxo.

—¿Per qué? ¿que 'm penyorará potser si hi dormit malament?

—Ya verás: yo lo dich porque veo que haces más ulleras que otros dias....

—Si 's cuydés de mirar los carros que van *cuantra* direcció, no s'adonaría de las ulleras dels altres....

—¡Je je! ¡Siempre en tienes una per dir!—fa 'l

Xanxas, rihent y donantli un copet á la esquena.

Entre tant las botigas del voltant s' han obert totas poch-á-poch.

Lo municipal encén un cigarret y dona la primera passejada, saludant amistosament y ab cert ayre de protecció á tots los botiguers y botigueras que comensan á treura 'l nas.

— Buenos días, senyora Chertrudis... usté cada vez más matinera... Es vritat que hoy es sábado... gran dia para las planchadoras...

— ¿Gran dia? Lo pitjor de tots, lo més escarrassat... ¡Fins á las dotze de la nit no pararé! Veji qué tal...

— Bien, si; pero del treball ne viene el descans; es mi máxima constante... En fin.. procuri no amohinars' hi mucho... haga como yo...

Dona quatre passos:

— ¡Hola, senyor Chuanet!.. Ha comensat á chirarse fresca ya... pero me parece que avuy tendremos buen dia... Nada... cops á la feyna... Son de senyora estas botitas que fa ¿no es vritat?... Vaja, hasta luego...

Tres portas mes enllá:

— Buenos dias, patrona... usté siempre tan puntual... ¡Si quiere que la achude á fer correr los aparadores!... ¡Ah!... Ya se conoce que té buenas munyecas... Conque felices...—

Y dihent una tontería al un y tirant una floreta á l' altra, lo Xanxas mata un llarch rato alegrement, sense ofendre á Deu ni als homes... y sense recordarse de vigilar.

Després surten las criadas que van á plassa ab lo cistell al bras y la gracia en tot lo cos.

Lo municipal las saluda á totas; atura á las més domesticadas, mira de cap á peus á las més escayentas y dedica requiebros recargolats á las més esquerpas y desdenyosas.

Quan lo carrer se veu, per fi, plé de vida y animació; quan lo fuster serra, lo llauner pica, lo mannyá manxa y l' ataconador estira 'l nyinyol ab més entussiasme; quan los carros rodolan grunyint y fent ressonar las casas; quan los cotxes van y venen, entre 'ls crits dels cotxeros y 'ls espetechs de las xurriacas; quan lo barullo de mil sorolls y veus ompla l' ayre ab sas notas discordants... llavors lo bon municipal procura escorre 'l bulto y desapareix silenciosament sense deixar rastre... Es l' hora difícil, l' hora de compromís... y 'ls compromisos no agradan á ningú per Xanxes que siga y per paga que cobri...

Devegadas lo municipal té un moment tonto y 's deixa atrapar per un vehí oficiós que li descubreix l' amagatall...

— ¡Corri, Xanxes!—li diu:— ¡allá baix hi ha un tumulto!... Se senten crits y renechs... S' hi veu

SENYOR ALEU!...

(Un comandant que may va á peu).

Ja que es tan aficionat á aná en cotxe tot lo dia, ¿per qué no se 'n fa un aixís? Li juro que li escauría.

molta gent reunida... ¿qué fa?... ¿que no hi va?

— ¿Dónde es eso?

— ¡Allí... al cantó!... ¿no veu la generació que s' hi aglomera?—

Ab la mateixa pressa que si anés al patibul, lo municipal s' encamina, fent trenta mil esses, al lloch del aconteixement. Lo qu' ell voldria es que ab lo temps que emplea en anarhi, la cosa s' arreglés per si sola, y al arribarhi no hi trobés ja ningú.

Pero per desgracia séva, 'l conflicte persisteix encara. Lo municipal es saludat ab una salva de crits.

— ¡Xanxes! ¡pórttil á la presó!

— ¡Mati 'l gos, primer, Xanxes!

— ¡A ver!—diu lo municipal, fingint que té la veu grossa:— ¿qué es eso?

— Aquest home, que portava al gos sense lli-gar...

— No senyor; la culpa es del mistayre que ha insultat á la bestia... L' animal no li deya res y...

—¡Mentida! Lo gos es qui ha comensat....—

La disputa dura prop d' un quart, sense que 'l Xanxes fassi altra cosa que girarse de l' un al altre, volguent donar la rahó á tothom y parlant de *juzgados*, *alcaldías* y demás llochs respectables....

Quan la qüestió s' acaba ella sola, per cansanci dels combatents, lo municipal se retira ab ayre de triunfo y torna al seu recó predilecte.

—¿Qu' era aquell escandol, Xanxes?—li pregunta 'l xacolaté.

—No sé,—respón lo municipal ab molta flemma: —no he pogut acabar de comprendre si es que 'l gos ha mossegat al mistayre.... ó el mistayre ha mossegat al gos.—

Aixís, pam ensá pam enllá, cigarret més cigarret menos, aixís son avuy tots los nostres Xanxes

A. MARCH.

ALS FELIGRESOS
DE LA PARROQUIA DE SANT JOAN
DE LA VILA DE GRACIA.

Tots sabéu que á Sant Joan hi brandava una esquellota dolenta y esquerdadota, que 'ns molestava bastant.

Sab tota la població que, per tal motiu, un dia vaig escriure una poesia (*) ab la més sana intenció.

L' efecte que va causar tots ho sabéu bé de sobras, puig al cap de poch temps obras van ferse en lo campanar.

Y al lloch de la detestable esquella esquerdada y nana, s' hi colocá una campana d' un só bastant agradable.

Donchs, passant ab ma senyora, per cert lloch, ahí 'l mati jo clarament vaig senti que, parlant de tal millora, un feligrés molt trapella va dir:—¡Válgans un devot! Y un escolá taujanot va exclamar:—¡Sort d' una vella!—

Pero un capellá trempat, que també 's trobava allí, sabent que van produhi mos versos tal resultat, digué:—¡Deixéus de la vella y del devot, per Maria! ¡Válgans aquella poesia que va publicar L' ESQUELLA!—

Ab tota formalitat així 'l capellá parlava y jo, que atent l' escoltava, vaig dí ab véu baixa: —¡Es vritat!—

Y ara ab veu alta 'us puch dí, que si avuy teniu campana bona, bonica y galana m' heu de dar gracias á mi.

FRANCISCO LLENAS.

(Gracia 6 de Desembre de 1891)

UNA CONQUISTA

Ab la dona no havíam tingut may la més mínima, ni may m' ha donat lo mes petit motiu (¡si es

(*) Dita poesia fou publicada en lo n.º 665 de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA corresponent al día 10 de Octubre de 1891.

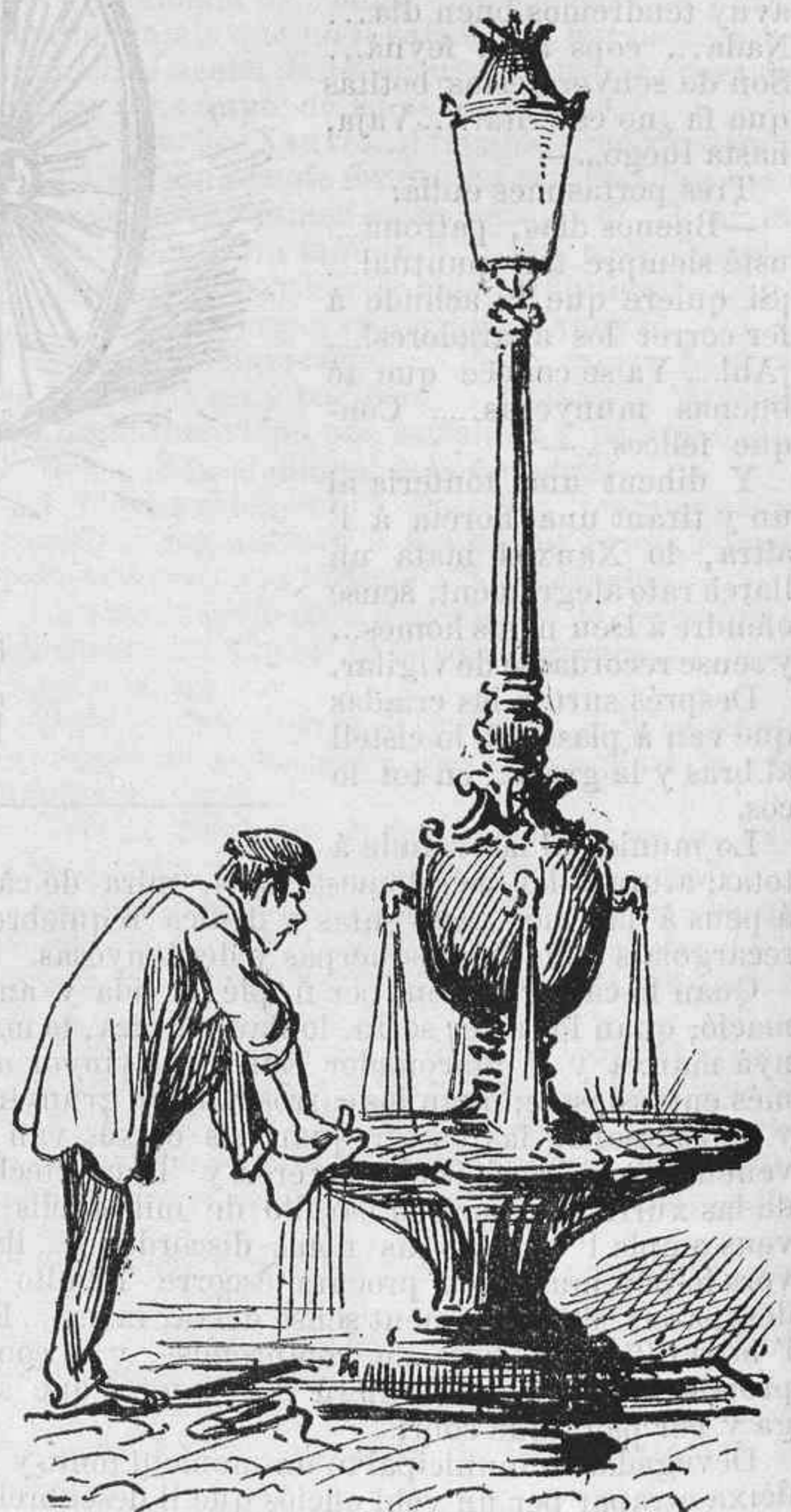
una santa la pobra!) pero jo confesso que aquella nit anava... es á dir anava, vaig faltarli, puig que la intenció constituheix pecat.

Fou una calaverada de cadet; no sé ni menos, la novela ó romanso que vaig empatollarme per no fer entrar en sospitas á la *propia*, eixir de casa bo y mudat, y allá entre deu y onze del vespre trobarme en lo café Colón reunit ab tres ó quatre companys y á mitja nit tocada, giravoltant com uns beneyts en lo ball de máscaras del Principal.

Feya quatre anys (densá que m' havia casat) que no m' havia *asombrat* en llochs d' espargiment de una moral duptosa y avuy mateix no arribo á compendre com los prechs d' uns companys calaveras logressin donar *lo traste* á mos propósitos de marit exemplar y 'm fessin tornar á las andadas, puig fillets, aquella nit (y perdonin la comparansa) jo pareixia un potro desfermat, no recordantme de que lo mon existís á continuació de las parets del esmentat teatro, ni que á casa hi hagués quedat una esposa modelo; estava en lo ball y ho aprofitava de debó.

Ben *trajat* y ab unas joyas *hasta allí*, puntejant reflexos d' estrella sobre meu y... vaja, ho dich, bon mosso que jo era, vaig tenir una *salida* entre 'l *bello sexo*, que va superar á tots los meus

BUJOLA MUNICIPAL.

Apunte del natural.

càlculs y á totas las il·lusions que m' havia forjat; de segur que 'm prenian per un *títol* d' aquets que compran lo goig donant á almostas lo diner, ó quan menos per un sér al qual distingeix la fortuna.

De totas las donas que vegi allà, la que mes m' havia *llamat* era una *Cigale* que ab lo guitarró á la espatlla anava del brás de un vell enverdit y calavera, 'l qual babejava com un infant al contacte de aquella dóna que vessava gracia y distinció per tots costats. Per lo que jo sentia arribava á comprendre la xifadura d' aquell desentegat; totas mas operacions desde aquell' hora foren encaminadas á desposehir al vell de sa companya, y quan vaig lograr ballarhi aquell valset y desparellarla de 'l *adefessio*, creguí haver conseguit la gloria del cel.

¡Quin garbo y quin salero! No li havia vist la cara; pero per sa veu y lo que tenia *visible* feya trastocar. Rosseta y ben capsada... elegant, airosa y ditxaratxera... vamos, reunia lo essencial per enamorar-me com un tonto.

Y vingué la mitja part...

—Y van anar al Restaurant ¿eh?

—No senyors, qu' és cas d' aixó, de cap manera... Va ser-me franca y 'm digué 'ls motius; se temia que allà dins, caldejada la atmósfera per emanacions alcohólicas, calents los caps pel bullici y pels vapors del «Champagne», una má li arranqués la máscara y li fes ensenyar lo rostre. Era, á la qüenta, delinqüent de una falta parescuda á la meua y per res de 'l mon volia ser coneguda. Ausent son marit, estava ella baix l' autoritat de sa mare y havia aprofitat lo son d' aquesta per fer aquella escapatoria que podia costarli tan cara si arribés á *oidos* de los interesats.

No sé que dilshi, pero jó m' ho vaig creure al reparar la sinceritat ab que ho deya; sols un dupte tenia—escaparse de casa séva per anar á disfrutar de una festa per ella prohibida, y anar de 'l bras d' aquell vell llibertí?...

Més, en fi, tot aixó que 'm feya? Tenia al costat una divinitat que m' entusiassmava y lo demés eran *pláticas de familia*. Tots mos afanys s' encaminavan á que 'm concedís la gracia d' admirar la fesomia que tapava aquella máscara de seda... Ja podia comprendre que no seria jó 'l que anés á explicar á sa mare 'l marro aquest.

Disputant y regatejantho vaig lograr per breus instants mon anhel... ¡Mare de Deu santíssima! ¡Quina cara!!... Nó, nó, alló no 's descriu: qué vol dir las que 'l diable enviá á Sant Antoni per fe 'l descarrilar! Ay fills, lo que 's aquella, hauria fet donarli la cesantia de sant, y sinó la cesantia, las aspiracions y avuy aquell ermitá gloriós fora tant desconegut com lo primer pelacanyas que no pogués resistir á las tentacions de la carn...

—Nada, nada... senyora ó senyoreta, vosté vindrá á sopar baldament tinga que portarli á coll-y-

ANANT Á LA SESSIÓ.

Las numerossas é interminables comissions de museos, exposicions, jardins zoológichs y cosas pel estil, reunintse en lo únich local ahont caben.

bé. Per mor de Déu, fa sim l' obsequi de deixar que l' *obsequi*... si no vol que 'm perdi... Qui la fa sortir de casa ab una cara aixís, si es capás de causar mes desavinensas y desgracias que una epidemia! Vinga al «buffet»... li donch paraula que conservarà... l' incógnit ó 'm matarán...

—Nó, nó y que nó. Además ja 's feya tart y era hora que tornés á casa séva: prou havia abusat... figuris, me deya, si la mare s' hagués despertat y reparava la meua ausencia... feya tremolar.

—Donchs vinch á acompanyarla... ¿Qué diu que nó? ¿Vosté marxar sola? Calli dona, calli, no digui disbarats. O vosté no sab lo que val ó vol que la seqüestrin. ¿Vosté anar sola y en aquestas horas? ¿Qué no veu que aixó es com depositar moneda al mitj de la Rambla?...

No hi vá haver remey: tot lo més que 'm concedí, fou que l' acompanyés fins á la sortida y li llogués un cotxe. 'Ns despedirem ab un bés y una abrassada, ja á dins del «simon» que devia conduhirla, jurantme per lo més sagrat que l' endemá rebria noticias d' ella y sabria 'l puesto ahont podria veurerla sense testimonis.

Trist y compungit me vaig anar mirant lo cotxet com se allunyava Rambla amunt, venintme intencions de corre darrera seu... no obstant de la confiança ab que jo esperava que l' endemá tindria novas...

Donant la jornada per feta, vaig entrar de nou pera recullir l' abrich y despedirme de mos companys y posarnos d' acort sobre la *escusa* que deviam donar á las respectivas mullers quan nos preguntesin per l' empleo que haviam donat á las horas d' aquella nit...

Entrar en la *platea* y topar-me ab aquell vell al qual havia *soplat* la dama, tot va ser hú. Al veure sa fesomia desfeta, l' extravio de sos ulls, creguí que venia á demanarme explicacions per la conducta que envers ell jo havia observat.

—¿Vosté coneix aquella dona que fins fa poch anava ab vosté? —va dir-me mitj esglayat.

—Tant com vosté mateix—vaig contestarli.

—Ah! vosté ha estat victima donchs?

—Com diu...

—Sí miri... á vosté potser no mes lo rellotje... á mi una cartera ab més de mil pessetas dintre...

De pedra, senyors, de pedra, vaig quedar quan me vegí tallada á la mitat la *leontina*... y ausent mon cronómetro d'or... oh! ¿y lo portamonedas? Recristo, ella era, ella era; lo darrer cop que me l'havia tret fou pera pagar al cotxero avants de despedirnos.

May més me pendrán per *atri* en cap ball d'aquets... ni dels altres.

ANDRESILLO.

OH! L' HONOR!

Dos se varen insultá;
y un d'ells per creures ofès
perque l'altre lo retés
la targeta li doná;
mes no ho feu, y ¡oh decepció!
l'endamá d'aqueixa feta
diu que l'altre ab la targeta
trobá una colocació!

ANTONET DEL CORRAL.

¡A DEFENSARSE!

Comenso per fer una advertencia als lectors de LA ESQUELLA:

¡No confundir la administración de este periódico con otra librería que hay al lado!

Perque es la llibreria francesa, y ara ab los francesos no hi hem de tenir tractes.

Lo que 'ns han fet ab la qüestió del vi, clama venjansa, y no hi ha que dirho, 'ns venjarem d'un modo terrible.

Jo soch franch... es dir, no: retiro la paraula; no vull ser franch, que aixó es francés... Seré pessesta, com diuhen en una comedia de 'n Pitarra.

Jo—y torno á lo que deyam, — reconech que 'ls francesos son personas molt simpáticas y dignas de tota consideració; confesso que 'l món deu molt al talent y á la generosa iniciativa dels francesos; pero quan veig lo que acaban de feros, m'olvido de tot, recordo únicament que soch espanyol y súbdit de 'n Porcar y Tió y 'm poso á cridar ab tota la energia possible:

—¡Guerra á Fransa! ¡guerra en tots los terrenos!...

Si estés á la meva má, á horas d'ara las tropas espanyolas, que tant mateix tampoch tenen res que fer, ja haurian invadit aquest barri que 'n diuhen la *Fransa xica*, passantho tot á sanch y á foch y no deixant pedra sobre pedra.

Dirán que la Fransa xica no té cap culpa en lo de la Fransa gran; pero no importa. L'Évangeli ja crech que ho diu: *dels pecats dels pares los fills ne van geperuts*.

Al propietari de la fonda de las *Quatre nacions* li diria net y clar:

—Fassi 'l favor de rebaixar una nació de las quatre del titol.

—¡Oh!—respondria ell, potser: — es que en las quatre nacions del nom de la meva fonda, may s'hi ha contat Fransa.

—¿No? Pues fassiu constar aixis, pera evitar malas interpretacions. Posi un cartell imprés á la porta, que digui poch més ó menos:

«Se participa al respetable público que las *Cuatro naciones* de esta fonda, son Bélgica, Portu-

gal, Suiza y Holanda... ú otras cuatro por el esti-
lo; pero nunca Francia.»

Aixis, aixis, colocantnos en una actitud enérgica y decidida, es com fariam entendre als francesos que al lleó espanyol no se li acaban las agallas per tarifa més ó menos.

Perque si no fem un punt d'home y demostrém als senyors *musius* que la nostra sanch no es tan aygualida com diuhen, la osadia de Fransa augmentará y aixis com avuy 'ns priva de enviarhi vins, demá 'ns prohibirá que aném á Lourdes ó 'ns escatimarà las ostras.

Afortunadament, com deya aquell á Veremundo *aun hay patria*, y la dignitat nacional encara sab sublevarse quan las circunstancias ho requereixen y 's pot fer una mica l'home sense gastar gran cosa.

Los senyors, las senyoras, los apotecaris, los camisers... en una paraula, todas las classes sociales, han acordat declarar als francesos la guerra mercantil, qu' es tal vegada una de las guerras més terribles.

S'están nombrant comités de resistencia, pera obrir nous mercats.

S'están organisant juntas de senyoras patrióticas.

Se parla de *meetings* y manifestacions públicas, ab músicas, pendons y discursos alusius.

Se tracta, en fi, de agitar la opinió, despertant l'orgull patri y posant tots lo coll en la grandiosa empresa de castigar á Fransa...

¿No 'ls sembla, estimats lectors, que aquí va á passar alguna cosa?

Pues... ja veurán com al cap-de-vall no passa res.

MATÍAS BONAFÉ.

LLIBRES

HISTORIA DE LA GUERRA FRANCO-ALMANA per lo *Feld-mariscal Conde de Moltke*.—La acreditada casa de Montaner y Simón, en obsequi als infinits suscriptors á la *Ilustració Artística*, acaba de publicar aquest llibre, casi al mateix temps que apareixia á Alemania. Ningú més apropósit pera descriure la memorable campanya, que 'l célebre general que sigué d'ella l'héroo principal. La historia de aquesta guerra es la séva obra póstuma. Apenas mort lo general Moltke, s'ha donat á llum lo llibre, cridant, com era natural, l'atenció d'Europa.

L'edició espanyola ha sigut editada ab verdader bon gust. Vá ilustrada ab hermosos retratos dels principals generals de una y altra banda que prengueren part en la tremenda lluyta. En aixó supera las edicions del extranger.

Lo llibre está enquadernat ab gran elegancia, y vá acompanyat de un plano del teatro de la guerra, á fi de que 'l lector pugui seguir més cómodament lo text en que 's relatan todas las operacions de la campanya.

Altres llibres rebuts:

GALERIA DE CATALANES ILUSTRES.—Quadern nou. —Compren lo retrato y la biografia de Piferrer. Lo retrato es copia del que pintá 'l Sr. Benavent per encàrrech del Ajuntament de Barselona y la biografia, notablement escrita, es deguda á la ploma garbosa del Sr. Coroleu.

LA CONCIENCIA.—Monólech dramátich castellá, escrit en vers per D. *Vicens Guillot* y estrenat ab éxit en lo Centre Castalia de Gracia.

XIRIBECHS.—Aplech d'engrunas festivas degudas á la xaveta de 'n *Mayet*. Pels lectors de LA ESQUELLA no es desconegut lo pseudónim que suscriu aquest quadern, corresponen á un escriptor molt jove, que mostra notable trassa cultivant lo género festiu.

RATA SABIA

INDECISIÓ

—Lo qu' ell diu no 'm desagrada,
 lo seu tipo es molt decent...
 jo ja li contestaria,
 pero... ¡passa tanta gent!

PRINCIPAL

Ha comensat á funcionar la companyia infantil ab un éxit verdaderament extraordinari.

Dona gust contemplar aquella colecció de artistes en miniatura, declamant y cantant ab un aplom y un ajust, que molta gent gran los envejarian. L' espectacle resulta curiosíssim, oferint entre altres lo contrast de que la gent menuda se fassin l' amor y executin altrás moltas tonterías que semblan naturalment reservadas als majors d' edat.

En la execució de *Ya somos tres*, s' hi distingeixen lo nen Palop y la nena Valdivieso. Pero l' éxit de cada nif qui se l' emporta es la nena Benabén, una faluga de quatre anys, que dona mostres de una precocitat assombrosa.

Lo *Teatro Principal* s' ha animat ab la Companyia infantil.

Ara vejin, pobre vell, qui s' ho havia de creure que á la seva edat li probarian tant los *globulillos* homeopáticos.

LICEO

L' Africana no va anar bè del tot.

La mateixa *Bullicioff* que tant havia agradat en *Aida*, no arribá á l' altura que 'l públich se figurava, lo qual demostra fins á cert punt que á la aplaudida cantant li proba més lo clima d' Egipte que 'l de Madagascar.

Sols lo tenor Lucignani lográ sostenirse tota la nit á bona altura; haventse distingit en lo paper de Nelusko, l' aplaudit baritono Sr. Ugetho, mes en l' acte segón, qu' en los demés.

Pero l' *Africana* en son conjunt deixá bastant que desitjar. Una part del públich contribuí al destarotament de la cosa, mostrantse verdaderament africá.

*
* *

Per fortuna de la empresa y dels filarmónichs, quan lo dimoni tanca una porta, Déu n' obra una altra; quan cau una *Africana* s' alsa una *Lucrezia*.

La execució de *Lucrezia* es, fins ara, lo triufo de la actual temporada. Dificilment se cantarà aquest any un' altra ópera que produhexi en lo públich tan brillant efecte.

La Borghi Mamo lluhí sas hermosas qualitats de artista y de cantant; en Lucignani rayá á una altura colosal; Merolés com á Duch estigué en lo sèn element... Total: un éxit complert que revifá las decaygudas esperansas dels Liceistas.

¡Encare hi ha *Lucrezia*, Liceistas!

Inútil dir que 'l Mestre Goula, compartí molt merescudament ab los principals artistes, los aplausos del públich. La seva romana *Solo rimasi é misero* cantada de una manera admirable per en Lucignani, alcansá una verdadera ovació.

CIRCO Y ROMEA

Res de nou enterament.

L' un vá donant *vivas al divorci*.

Y l' altre fent esforços colosals perque *De la noche á la mañana* duri algo mes que *de la noche á la mañana*.

Feyna li doném.

A no ser las notables decoracions dels Srs. Carreras y Mbragas, qui sab ahont fora!

TÍVOLI

¡*Karravion!* calificat per son autor Sr. Zaldivar de viatge bufo, es una verdadera extranyesa que si té cap y peus, casi un no se 'n dona compte, perque no 's veuhen tan fácilment.

Pero succeheix ab aquesta obra verdaderament híbrida lo que ab los exámens de la pessa *El Maestro de Escuela*. Quan los alumnos que s' examinan se veuhen perduts, lo mestre apurat, exclama:

—Música! Música!...

Y 'ls sons de la murga ofegan la veu del alumno que no sab res.

En ¡*Karravion!* la música s' ho menja tot. Las pessas s' estalonan las unas ab las altrás. Lo mestre Gassola ha deixat anar totas las aixetas del seu estre musical. No sembla sino que tenia 'l dipòsit plé y molta ansia de etgegarlo. Si no totas las pessas son novas, totas son animadas y bullangueras. Y l' animació que en ellas se observa 's comunica al públich, que aplaudeix la major part d' ellas.

L' obra sigué ben rebuda, distingintse en son desempenyo 'ls Srs Colomé y Guardia y de una manera molt especial la nena Perez Cabrero.

NOVEDATS

La germana gran de 'n Llanas ha tingut bon éxit.

Se tracta de una comedia de argument senzill, débilmment combinat; pero aixó no importa. *La germana gran* té alguns tipos ben observats, entre altres el de la protagonista; y té sobre tot un llenguatge facil, natural y esmaltat de frases, acudits y bonas sortidas.

Conté ademés una escena notable: la de la seducció de la dona casada, cap al final del acte segón.

En resúm: en aquesta comedia, la tallada es lo de menos; lo principal es la salsa.

Lo públich la escolta sense cansarse, posa sempre l' atenció en la escena, rihent y recreantse ab lo diálech. No hi fa res que alguns dels personatjes resultin algun tant recarregats... Ja hem convingut qu' en lo teatro, fet y fet, val més pecar per aquest que per l' extrém contrari. A lo menos de aquest modo s' evitan los perills de la monotonia y de la pesadés.

En la execució revelaren tots los actors la bona voluntat que 'ls anima. No obstant alguna cosa més podrian fer tractantse de un género en aparincia fácil pero en realitat dificilíssim, si 's volen lograr conjunts intatxables.

L' autor sigué cridat á las taulas al final dels actes.

CATALUNYA

El toque de rancho, sarsuela en un acte, lletra de Sinesio Delgado, música dels mestres Marqués y Sellarés, sense tenir casi argument, presenta una serie d' escenas molt entretingudas y agradables.

Entre aquestas sobresurt la del reparto del rancho en un quartel, durant lo qual se canta un coro molt bonich.

L' obra sigué molt ben rebuda, haventse distingit de un modo especial en son desempenyo lo seyyor Palmada.

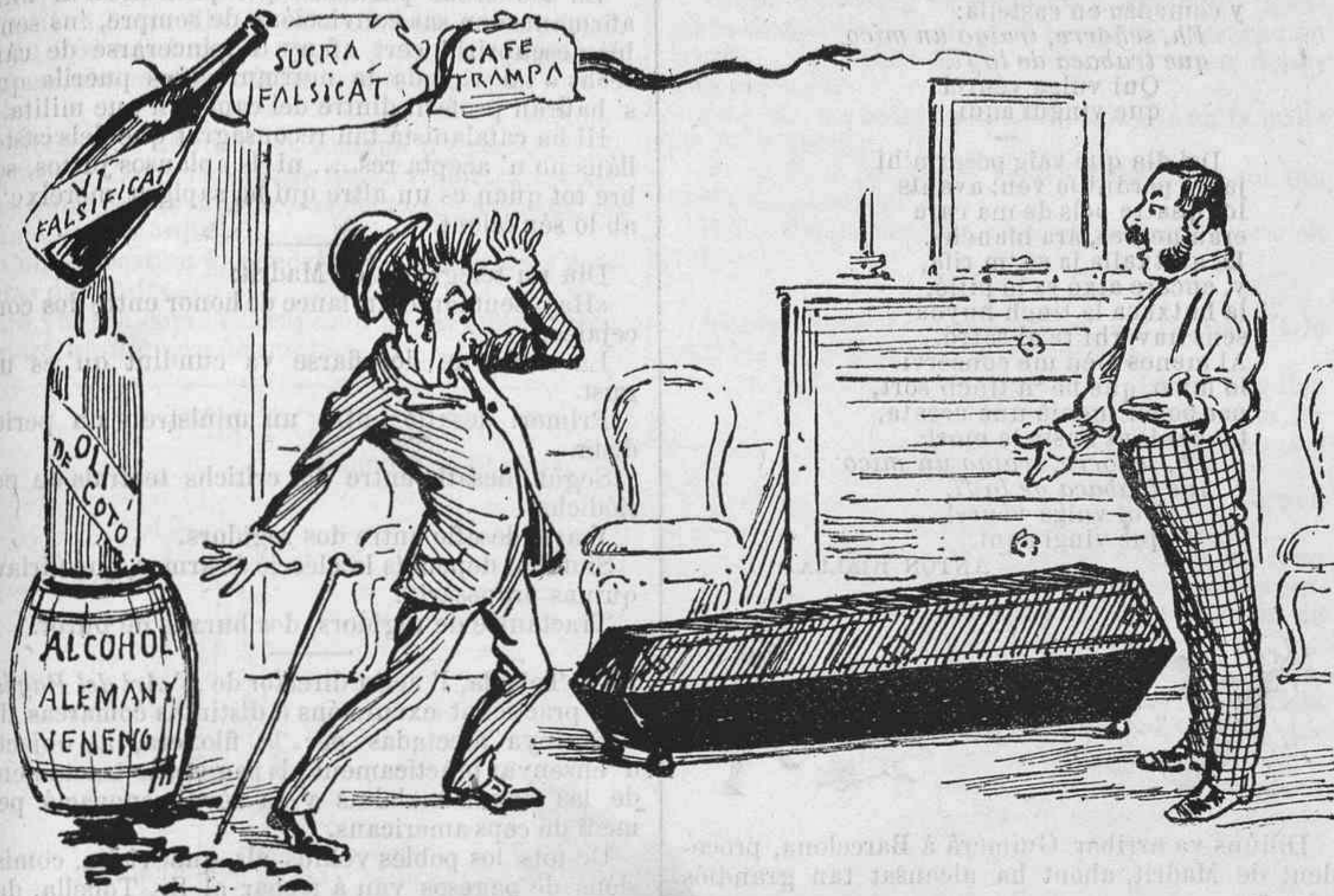
CALVO Y VICO

Lo drama *Amor, vanitat y... res*, degut als seyyor Vallcorba y Rocabert, encare que adoleix de algunas inexperiencias, revela bon instinct dramátich, especialment en lo darrer acte. Está ademés versificat ab molt carinyo y sigué aplaudit per la numerosa concurrencia que asisti al teatro de la Gran-via.

*
* *

HOME PREVISOR.

—!!!Una caixa!!!—Com que dihuen
que als que enmatzinan lo ví,
y altras cosas, no 'ls castigan,
m' he hagut de prepará axí.

En lo mateix teatro s' estrená diumenje un melodrama arreglat del francés y titulat *Como se va al cadalso*, plé de situacions extremadas, coronadas per un últim acte de gran efecte.

En son desempenyo treballaren ab acert tots los actors, distingintse especialment lo senyor Tresols.

CIRCO EQUESTRE

Als molts atractius que's contavan en aquest favoregut local, s' hi deu afegir la pantomima infantil titulada. *El jardín encantado ó el zapatito de cristal*.

Com lo seu titol indica, se tracta de una reproducció mímica del quènto de la Venta-fochs, presentada ab notable aparato y acompanyament de personatjes morts y vius. Fins hi ha una alusió á la triple aliansa y á la inteligencia diplomática entre Fransa y Rusia. Ja veuhem si aquesta pantomima infantil pica alt.

L' obra sigué rebuda ab molt aplauso, y es de creure que proporcionarà grans entradas al *Circo Equestre*.

N. N. N.

LO MEU MICO (*).

Be 'n tinch sort.

¡Vatúa 'l mon! quina vida
la del mico fer ballar:
la mare, cuan va enviudarse,
á sobre me 'l va endossar,

(*) Sobrant del *Almanach*.

y 'm digué mal humorada:

—Au, ganapia, toca 'l dos,
que per guanyart' las garrofas
te dono 'l mico flós.

Me 'l vaig carregá á l' esquena
y, ab sis calés que 'm doná,
de dret me 'n surto á la plassa
y aixis comenso á entoná:

*Eh, señorre, traigo un mico
que trabaca de lo fi.*

Qui vulga véurel
que vingui aquí.

Desseguit, tot fent rodona,
se m' atansan los bailets:
los senyorots ni s' aturan,
pero hi badan los vellets.
Com lo mico era del pare,
está molt ben ensenyat:
ja sab apuntá ab pistola,
escombrá y passar lo plat.
Si la capta es profitosa,
lo mico ho sab demostrá,
y un hom també, perque... vaja,
hi ha més delit per cridá:

*Eh, señorre, traigo un mico
que trabaca de lo fi.*

Qui vulga véurel
que vingui aquí.

De firas, mercats y festas,
may n' he deixat un tan sols.
Sempre á pata emprench la marxa,
tan si plou com si hi ha pols.
Pèl camí y per companyia,
no porto ab mi altre company
sino 'l mico, ¡pobre mico!

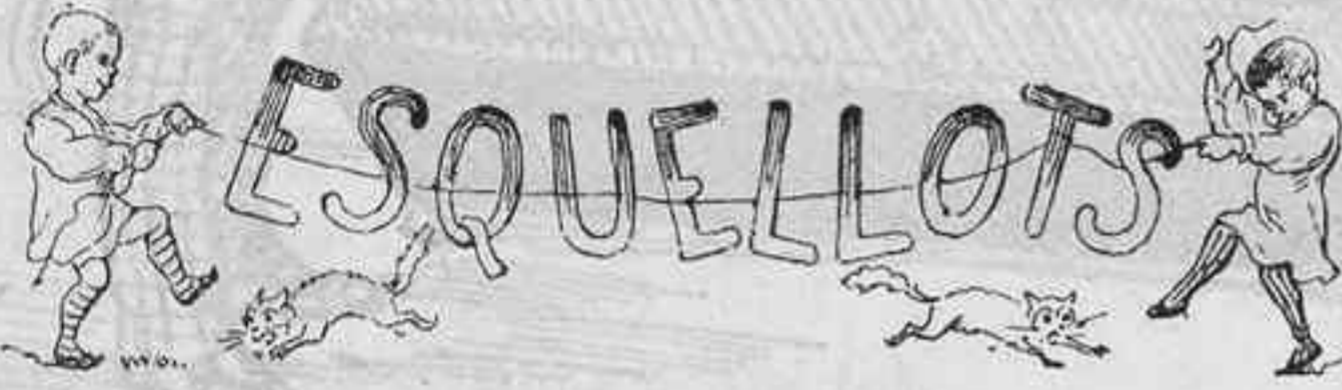
ell m' ajuda á passar l' any;
y anenas arribo á un poble,
per més l' atenció cridá,
faig fer rotllo á la quitxalla
y comenso en castellá:

*Eh, señorre, traigo un mico
que trabaca de lo fi.
Qui vulga véurel
que vingui aquí.*

Del dia que vaig posarm'hi
ja he perdut la veu; avants
los quatre pels de ma cara
eran negres, ara blanchs.
La quitxalla ja se 'm rifa,
y, encare aixó es lo pitjó,
la butxaca la tinch buyda
sens haverhi ré al sarró.
Al menos Dèu me conservi
lo mico, que bè 'n tinch sort,
per poder menjá una crosta,
tot cantant hasta la mort:

*Eh, señorre, traigo un mico
que trabaca de lo fi.
Qui vulga véurel,
que vingi aquí.*

ANTON RIALLA.

Dillúns va arribar Guimerá á Barcelona, procedent de Madrid, ahont ha alcançat tan grandiósi triunfo.

Dillúns mateix, á la nit, va ser obsequiat ab un ápat (no 'n diguém *banquete*, que no es catalá), per sos entusiastas admiradors.

Guimerá pot dir ab l' adagi de la terra: «Arribá y moldre.»

*
* *

L' ápat, en lo qual s' hi entaularen unas 200 personas, com es natural, terminá ab brindis y discursos.

Y, com es natural també, entre notas brillants, se 'n sentiren algunas de vulgars; entre conceptes molt atinats y pertinents, se 'n emitiren que pecavan de inoportúns en alt grau.

Respondre á la cortesia madrilenya, que ha fet justícia á un poeta catalá excelent, ab desconsideracions inspiradas en un sentit estret, mesquí y exclusivista, no ho fa cap catalá de avuy, no ho tindria de fer cap catalanista.

Inconveniencies de voler ser catalanista polítich tenint tan sols condicions per serho *impolítich*.

*
* *

Deixant apart los raptés d' entusiasme que bullen y s' esbravan com la brumera del xampany, qui realment pronunciá un notable discurs, fent resaltar dintre dels límits justos lo triunfo literari alcançat per Guimerá á Madrid, sigué l' distingit escriptor Sr. Sardá.

Lo que va dir es tan cert com l' Evangeli, y Catalunya ha de sentirse orgullosa de que la seva naixent literatura pugui aportar al teatro castellá renovadora sava de regeneració.

Lo Sr. Sardá, tot dihent que no era catalanista militant, demostrá serho més y millor que moltíssims altres que de tals blasonan, y no obran boca que no digan una etzegallada.

*
* *

De las anteriors consideracions descartin tot lo

que s' digué en honor del poeta Guimerá. Los elogis que se li prodigaren son justos y se 'ls mereix qui com ell ha sabut alcançar tan singular triunfo.

En las breus paraulas que pronunciá al final afirmantse en sas conviccions de sempre, 'ns semblá descobrirhi cert afany de sincerarse de cárrechs ó tal vegada de murmuracions puerils que s' haurán proferit dintre del camp en que milita.

Hi ha catalanista tan reconsagrat que dels castelláns no n' accepta res..... ni 'ls aplausos justos, sobre tot quan es un altre qui ha sapigut mereixe'ls ab lo seu talent.

Diu un telégrama de Madrid:

«Hay pendiente un lance de honor entre dos concejales.»

La moda de desafiarse va cundint qu' es un gust.

Primer: desafio entre un ministre y un periodista.

Segón: desafio entre dos critichs teatrals de periódichs.

Y ara: desafio entre dos regidors.

Si de mí dependis la elecció de armas, ¿no dirían quinas proposaría?

Tractantse de regidors, dos burxas de burot.

En Tobella, l' actiu director de *L' Art del Pagés*, está practicant excursions á distintas comarcas de Catalunya afectadas per la filoxera, al objecte d' ensenyar prácticament als pagesos lo tractament de las vinyas malaltas y la seva renovació per medi de ceps americans.

De tots los pobles vehíns als que visita, comissions de pagesos van á trobar al Sr. Tobella, demanantli que no 'ls desampari, que s' hi deixi veure.

En alguns los viticultors han acordat subvenir als gastos de viatge del entusiasta Sr. Tobella, imponentse una petita derrama anual, qu' ab termes molt gráfichs ne dihen la *conducta*.

¿No s' aconductan ab los metjes perque cuidin de la seva salut?..... ¿Quin inconvenient hi ha de haver en pendre un metje pels ceps, estant aquets com están gravement malalts?

Es molt de aplaudir que la iniciativa particular fassa en aquest assumpto lo que no ha sabut fer lo govern fins ara.

Ahir vá veurer la llum l' *Almanach de la Campana de Gracia pera l' any 1892*. Es una publicació notabilísima, plena d' escrits y dibuixos en los quals hi abunda la sal y 'l pebre qu' es un gust.

Apenas aparescut l' *Almanach*, la edició está próxima á acabarse. Per lo tant si no s' apressuran, corran perill de quedarse á las capsas.

Com la passada semana vaig parlar als meus estimats lectors del viatge á Madrid que per ordre del jutje van fer empendre al tenor Gasparini, dech avuy manifestar que, segóns relata un periódich de la capital, un de aquests dias ha sigut posat en llibertat, junt ab la generala P. P.

¿No 'ls hauria agradat sentir lo duo de amor que cantarian al sortir de la presó?

Assegura un periódich qu' en Lagartijo te 'l ferm propósit de renunciar al toreig al terminar la campanya del any próxim.

La última corrida la dará á Sevilla; després d' ella 's tallará la queta en la plassa de Madrid.

Ja he dit avants que aixís ho assegura un periódich.

Jo no ho acabo de creure, per la rahó que fa tres ó quatre anys qu' en Lagartijo ve anunciant lo mateix programa, sense complir-lo may.

Sempre diu que l' any que ve... y 'l fet es que l' any que ve no acaba de venir may.

A n' en Lagartijo la quèta li val, pel cap baix, de 50 à 60 mil duros l' any... y no es quèstio de llessar una renda aixís de una estisorada.

Sabém que dijous de la semana pròxima, vigilia de Nadal, *La Campana de Gracia* donará las bonas festas à sos numerosos lectors, publicant un número extraordinari.

Com de costum hi pendrán part escriptors y artistes distingits.

Ja veurán com la *Campana*, ab tal motiu, combinará un número de punta.

Fa poch dias va morir casi repentinament lo senyor Canonje Degá de la catedral de Barcelona. Avants de ser capellá havia sigut empleat del govern.

Tot de un plegat va decidir-se á empendre la carrera eclesiástica. y en poch temps va posarho en planta, y en menos temps encare li varen donar una canongia.

Es á dir: va sentar plassa de canonje en la milicia de la Iglesia.

No en totas las demés milicias conegudas son tan fàcils los ascensos.

Per lo demés, era una persona respectable y molt volguda.

*
*
*

Al efectuarse 'l seu enterro, va ser introduhit lo cadáver en l' interior de la Catedral.

Ara bé: ¿no existeix una ley prohibint terminantment la introducció dels cadáveres en las iglesias?

¿Te, per ventura, alguna excepció la ley aqueixa?

¿Es que, tal vegada, la carn morta de canonje no 's descompon tan fàcilment com la de las demés personas?

Don Jaume dels meus pecats, consti que aquesta vegada á la Catedral s' ha comés una infracció á las disposicions sanitarias, y vosté ha de convenir ab mí, don Jaume, que 'l govern no 'ls paga 'l sou perque donguin lo mal exemple d' infringir las lleys del Estat.

Vosté fos bisbe de Fransa, en lloch de serho de Espanya, ja li dirian de *missas* (vulgo pessetas).

Com al arquebisbe d' Aix que del primer antuvi se n' ha fet tres mil.

La escena en un tranvia.

Una senyora que 's troba á la plataforma en companyia del seu marit, adverteix á n' aquest que un xixaretlo li está fent certas indicacions ab lo peu.

Lo marit alsa la mà y descarrega sobre las galtas del escarransit Tenorio de tranvia tal parell de bofetadas, que fins las mulas que tiravan lo carruatje, al sentir las petar, van redressar las orelles.

Lo galán desde aquella hora podia dirli molt bé:

—Busco 'l peu de la senyora y no la mà de vosté.

Estadística.

Durant lo mes de novembre 'ls metjes municipals han prestat 2,826 serveys, entre grans y petits.

Trenta un metjes forman part del cos. De manera que uns ab altres cada metje ha prestat 91 serveys mensuals.

O tres cada dia.

Me sembla poch, dadas las moltíssimas necessitats que 's

EN LO TALLER D' ELL.

(Comentari d' ella).

Sí, vaja, s' ha de confessar: en pintar hi entén molt aquest xicot; pero en altrás cosas... encara hi entén més.

contan en una ciutat tan gran com Barcelona.

***
[Ara val la pena de mirar lo que costan aquests serveys á la ciutat.

Los indicats 31 metjes percibeixen anualment 81,500 pessetas.

O sigan 6,791 pessetas mensuals.

O com si diguessem: un promedi de 219'06 pessetas per cada metje.

Havent prestat cada un 91 serveys, resulta que al Ajuntament li vè á costar cada ausili de metje prestat á un pobre, ó la simple curació de una esgarrinxada en un dispensari, ó la inoculació de la vacuna, la quantitat de 2 pessetas 40 céntims.

Qu' es, poch més ó menos, lo préu que costan las visitas fetas á las personas acomodadas.

Després de aixó, serveixense fer vostés mateixos los comentaris.

¿No troban que 'ns falta alguna cosa?

Sí, senyors, no ho duptin. ¿Saben lo que 'ns falta? 'Ns faltan frares. No n' hi ha prou ab los que se 'ns han anat ficant á casa de mica en mica, que venen los dominicos y adquireixen un terreno prop de la carretera de Horta ab la idea de aixecarhi un convent.

Una cansó popular comensa ab lo següent vers:

«Lo dia de Sant Jaume
del any trenta-cinch...»

Res: cansóns vellas.

Pero tot lo vell torna Inclús los frares. També pot tornar la cansó.

FILLAS D' EVA

Fot. Nadar. — Paris.

Cabells negres plens de rissos,
ulls expressius hasta allá,
boca... En fi, prou comentaris:
ben bé que á la vista está.

En Pepito es un xicot molt manyach, que quan se queda á dinar lo nuvi de la séva germaneta, no té prou mans per acariciarla.

—Digasme Pepito—li pregunto á la fi, conmogut per aquelles mostras d' afecte—¿cóm es que t' alegras tant, sempre que 'ls téus papás me convidan? ¿M' estimarás molt, veritat?

En Pepito ab infantil franquesa:

—No senyor: estich content perque cada vegada que vens á dinar, fém crema.

—Un jove de una població subalterna de Barcelona, al baixar del carril, troba que l' esperava la nuvia.

—¿Creurás Carmeta —li diu—que soch l' home mes distret del mon?

—¿Perque?—interromp ella—¿qué has fet?

—Res: t' havia comprat una capsa de dulces y pel camí...

—¿L' has perduda?

—No.

—¿Te l' has deixada al vagó?

—Tampoch. Pèl camí me 'ls hi menjat... Ja t' ho he dit... ¡Soch tant distret!...

Parla un de cert individu que tracta de fundar una societat de crèdit, y desitjant tenir d' ell informes exactes y fidedignès li pregunta:

—¿Sab si té capitals?

—Home—respon un conegut d' aquell—de capitals no se li saben més que 'ls set pecats.

Davant del tribunal, compareix un testimoni, y com de costum lo president li pregunta:

—¿Ha sufert anteriorment alguna condemna?

Lo testimoni respón:

—Si senyor; dugas. Pero de totas dugas vaig ser indultat.

—Vamos á veure—expliquis ¿cóm vá ser?

—Vaig casarme dos cops, y tots dos cops vaig enviudar.

—Una mamá desenganyant á un jove que fá l' ós á la séva filla:

—Miri, Arturo, té vosté un cap massa lleuger per pensar que ha de casarse ab la méva filla.

Lo xitxaretlo respón:

—No 'm coneix bé, senyora, no 'm coneix bé... Acusarme de tenir lo cap lleuger á mi precisament... Quan mentres los demés joves ván de la Seca á la Meca, correntla y divertintse, á mi se 'm troba sempre al mateix puesto. Ja ho veu, senyora: dia y nit no moch péu de la cantonada de ca 'n Llibre.

Un poetastre á una senyoreta:

—Permétim que li ofereixi...

—No, caballer, de cap manera: jo no puch aceptar cap regalo...

—Se tracta de un exemplar del méu tomet de poesias...

—Ah, aixís ja es un' altra cosa... Sent un objecte sense valor, no hi tinch cap inconvenient.

LÓPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. — Correu - Apartat, Número 2.

II JA HA SORTIT II JA S' HA POSAT Á LA VENTA II

L'ALMANACH

DE LA

CAMPANA

DE GRACIA

per l' any

1892

Semanari

el mes antich

y popular

qu' es publica

Escrit per firmas reputadas

Ilustrat pels coneguts dibuixants MESTRES, MOLINÉ, PELLICER, LABARTA, MIRÓ y FOIX

Cuatre grans planas cromolitografiadas en los talleres de V. LABIELLE, y degudas á la paleta del distingit artista M. MOLINE

Preu DOS rals!!

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Ta-ber-na.*
2. ID. 2.ª—*Ma-pa,*
3. ANAGRAMA.—*Amor-Roma.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*L' última pena.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Benicarló.*
6. ROMBO.—

M
M A R
M A R I O
M A R S E L L A
R I E R A
O L L A
A

7. GEROGLIFICH.—*Dèu gallinas, cinquanta pesetas.*

XARADAS

I

En una taberna
que hi ha en Sant Gervasi,
un *tot* hi tenia
per gronxarsi en Nasi.

Mes una vegada
la *Dugas-primera*
qu' era una xicota
bastant trapacera,
Va volgué pujarhi
per mes que sentia
de lluny l' avisavan
que mal se faria.

Ella cas no 'n feya
y anava gronxantse
fins que al cap d' un rato
aná marejantse.

Lo cap li rodava,
'hont era no veyá....
y á dins la *tres prima*
exánime queya.

Llavors en *Dos-dobie*
d' allí la va treure
y quant bruta d' oli
la pobre 's va veure,
va dir mitj plorosa:
—¡Ay si ho sab la mare,
me venta una nata
que m' infla la cara.

DOMINENGO BARTINANGA.

II

Cinch xicots ab molta gresca
varen menjar per brenar
dos *hu-dos* y *tersa tot*
y no 's varen atipar.

MINAIX.

ACENTÍGRAFOS

I

L' ultim dillúns
per esmorzar
sol una *tot*
me vaig menjar
y tan mals *tot*
passar me feu,
que morí 'm creya,
com hi ha néu.

J. USAIS.

II

Si 'ls meus *tot* me manan algo
y en cumplirho no soch llest,

lo primer *total* qu' m donan
es tirarme al cap un test.

PAU MORA Y.

TRENCA CLOSCAS

LA DOROTEA NO POT BA...

Combinar aquestas lletras de manera que for-
min lo nom de un conegut actor.

A. ADELLEG.

TERS DE SÍLABAS

∴ ∴ ∴
∴ ∴ ∴
∴ ∴ ∴

Primera ratlla, vertical y horisontal, prenda de
vestir; ssgona, operació militar, y tercera, objecte
de cuyna.

CURTOINÉS.

LOGOGRÍFICH NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	—Centre resident en Barcelona
1	2	3	4	5	6	7	8	9		—Carrer de Barcelona.
5	9	0	9	3	8	7	4			—Edifici de Madrid.
9	4	5	6	7	8	9				—Nació europea.
0	9	4	7	8	9					—Carrer de Barcelona.
7	9	8	0	5						—Element necessari pels carrils.
0	8	7	9							—Instrument musical.
5	9	0								—Amaniment.
5	8									—Nota musical.
9										—Consonant.

J. CAPELLA.

GEROGLÍFICH

× ×
D I I I
×
D I I

QUIMET FIGUEROLA.

UN MALALT.

¿Magre, groch, la gorra enrera...
melancólich, capficat?...
Ja li sé la malaltia:
es un pobre enamorat.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto, 63